

Stockholm 2021-04-27

Hemställan om förändringar i de ekonomiska stödsystemen med anledning av restriktioner och Covid-19

Restriktionerna som införts med anledning av coronapandemin har en kvävande effekt på efterfrågan i besöksnäringen sedan snart 14 månader tillbaka. Även om Visita välkomnat de förlängningar av olika stödåtgärder som skett är det tydligt att de träffar och når de berörda företagen på ett sämre sätt än under den första halvan av krisen. I detta dokument anger vi de mest nödvändiga förändringarna som behöver ske för att stöden bättre ska uppnå syftet att rädda jobb och företag.

Med bakgrund av den fortsatta smittspridningen och där på följande förlängningar av restriktionerna finns ett uppenbart behov av att även stödåtgärderna förlängs ytterligare, åtminstone till och med augusti 2021. Sådana förlängningar behöver inkludera nedanstående nödvändiga förändringar av systemen.

Omställningsstödet augusti-februari

Enligt en medlemsundersökning som Visita låtit Novus utföra svarar 11 procent att den nya beräkningsmodellen är bättre för deras företag än den gamla, medan fler än en tredjedel svarar att den är sämre. Undersökningen visar också att de negativa konsekvenserna är betydligt större än de positiva. Detta står i motsats till regeringens uppfattning om att ”modellen bedöms vara mer förmånlig för de flesta företag jämfört med vad som gällt tidigare”.

En annan slående slutsats från undersökningen är att 45 procent fortfarande inte visste/kunde bedöma om modellen skulle vara mer eller mindre förmånlig jämfört med den tidigare. Detta är dock knappast överraskande eftersom som rättsläget om hur täckningsbidraget skulle räknas fram varit och på många punkter fortfarande är högst oklart. En oklarhet som dessutom späs på genom regelverkets interaktion med andra stödåtgärder såsom korttidsarbete och hyresstöd.

Till detta ska läggas att ansökan kräver en revisors medverkan och att ansökningsperioden sammanfaller med den period på året då revisorernas är som mest upptagna.

Visita hemställer om följande:

- **Sista ansökningsdatum behöver förlängas med minst en månad. Följden blir i annars en stor mängd icke kompletta ansökningar och därpå följande kompletteringar och eventuellt omprövningar.**
- **Med tanke på alla oklarheter behöver antingen taket för ersättning för administrativa kostnader på max 10 000 kr utökas till minst det dubbla alternativt slopas.**
- **Skatteverket behöver få instruktion om grundinställningen ”hellre fria än fälla” när regelverket är så nytt och oklart. Det viktigaste för att rädda jobb och företag är att stöden når ut till företagen.**
- **Med tanke på att det sammanlagda taket på 97 mnkr, som ursprungligen gällde augusti-december 2020, nu föreslås omfatta perioden augusti 2020-juni 2021 behöver detta höjas i åtminstone motsvarande mån som perioden utökats. Denna fråga behöver skyndsamt lyftas med EU-kommissionen.**
- **Skatteverket har avfärdat möjligheten att räkna med kostnader som rör sig i förhållande till försäljningen (procentuell andel) såsom exempelvis kortinlösenavgifter, omsättningsbaserad hyra, vissa licenser och royalties. Inom besöksnäringen är det exempelvis också mycket vanligt att andra företag säljer företagets tjänster (till exempel hotellvistelser via bokningssajter), vilket sedan oftast betalas som en procentuell andel av den totala försäljningen. Den här typen av kostnader är själva definitionen på en rörlig kostnad som skapar omsättningen i företaget, det vill säga skapar täckningsbidraget för övriga kostnader. Att inte inkludera dessa kostnader skapar en uppenbar underkompensation genom att konstgjort blåsa upp täckningsbidraget i nuvarande modell. Detta fel behöver justeras.**
- **Alla kostnader för tjänster som företaget i ett annat läge hade kunnat producera på egen hand behöver kunna räknas in i täckningsbidraget eftersom det då hade motsvarats av en lönekostnad.**
- **Koncerninterna kostnader såsom hyresförhållanden eller andra kostnader behöver omfattas som fasta kostnader i den mån de motsvarar en faktisk kostnad och motprestation.**

- Även verksamheter som saknar motsvarande jämförelsemånad behöver få möjlighet till stöd genom alternativa beräkningssätt. Om företaget inte har ett avslutat räkenskapsår 2020, men har en jämförbar jämförelsemånad, så behöver det vara möjligt att ansöka om stödet. (till exempel nystartade och säsongföretag).
- Det faktum att jämförelsemånaderna för stödperioden januari-februari 2021 föreslås vara januari-februari 2019 får effekten att ett företag som startats i augusti kan få stöd i augusti-december och därefter diskvalificeras. Detta behöver korrigeras.

Omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag för juni-juli 2020 och förslaget om förlängning

Även i detta fall ändrades förutsättningarna radikalt med mycket kort varsel genom att nedgången i omsättningen nu ska knytas till någon eller en kombination av tre olika restriktioner. Det är oklart hur detta konkret ska göras för det enskilda företaget och revisorn får därmed en betydligt större roll jämfört med ovanstående omställningsstöd.

Det är synnerligen viktigt att regeringen följer utvecklingen av utbetalningar och avslag för att i tid hinna reagera om lagstiftningen/tillämpningen är så restriktiv att hela delbranscher, till exempel hotell, utesluts. Sambandet är otvetydigt mellan restriktioner och kraftigt minskad omsättning.

Regeringen har aviserat en förlängning av detta stöd till och med april 2021. Vid en sådan förlängning är det ytterst angeläget att alla restriktioner som de facto gällt under denna period omfattas av stödet. Exempelvis kan nämnas begränsningar av öppettider på serveringsställen och alkoholserving men även andra länders reserekommendationer som påverkar resandet till Sverige negativt. Restriktionerna tillfogar företagen enorm ekonomisk skada genom att begränsa deras näringsfrihet – i praktiken handlar det om partiella näringsförbud. För att minska denna skada måste staten ta ansvar genom att ekonomisk ersättning når ut till berörda företag.

Visita hemställer om följande:

- **Sista ansökningsdag behöver skjutas fram – åtminstone till den 17 juni 2021.**
- **Regeringen behöver säkerställa att lagstiftningen/tillämpningen inte är så restriktiv att hela delbranscher utesluts.**

Hysesstödet

Det tillfälliga ramverket för statsstöd medger ett sammanlagt maxtak på € 1,8 miljarder. Regeringen har trots detta valt att behålla den gamla begränsningen på sammanlagt € 800 000. Där ingår även eventuellt erhållet omställningsstöd under perioden juni-juli samt kulturstöd. Det betyder att stödet är obrukbart för alla företag som slog i taket redan under början av krisen 2020. Krisen har tilltagit, den ekonomiska motståndskraften hos många av företagen i besöksnäringen är utarmad och både korttidsarbete och omställningsstöd har svårare att nå företagen i tid och rätt omfattning.

Visita hemställer om följande

- **Hysesstödet tak behöver höjas till högsta möjliga nivå som det tillfälliga ramverket tillåter.**
- **Regeringen behöver övertyga EU-kommissionen att höja det tillfälliga ramverkstaket.**

Tillfälliga anstånd på skattebetalning

Hittills har cirka 6 400 hotell- och restaurangföretag fått anstånd med cirka 4,5 mdkr. Enligt nuvarande regelverk infaller sista inbetalningsdag den 12 mars 2022, det vill säga om mindre än 11 månader. Det är orimligt att tro att intjäningsförmågan kommer vara så stor att företagen klarar detta.

Visita hemställer om följande

- **Sista inbetalningsdag behöver skjutas fram till tidigast 2025.**
- **På sikt behövs en hållbar lösning med individuellt anpassade amorteringsplaner.**
- **Företrädaransvaret ska, inte heller vid en förlängning, kunna tillgripas**

Korttidsarbete

När stöd för korttidsarbete lanserades i mars 2020 var det tydligt att lagen om korttidsstöd var framtagen av industrin åt industrin, men det var ett befintligt system som snabbt kunde lanseras under rådande omständigheter. I samband med detta var det också uttalat att administrationen och bedömningarna skulle ske enligt principen ”hellre fria än fälla”. Tyvärr har det med tiden snarare blivit en motsatt hantering.

Att systemet för korttidsstöd är uppbyggt utifrån industrins förutsättningar har det skapat en hel del problem för besöksnäringen. Systemet är inte anpassat för snabba variationer i behov av personal, stor variation av anställningsformer, varierande arbetstid, arbetsbehov och den lönehantering som följer av detta. Administrationen blir mer omfattande och mer svårbegriplig för företag inom besöksnäringen jämfört med företag med jämn beläggning och som kan styra sin produktion.

Hanteringen och tolkningen av vilka som kan ses som anställda under jämförelsemånaden med koppling till utbetald lön för aktuell månad missgynnar besöksnäringen som tillämpar lön i efterskott. Detta har även lett till avslag för hela stödet för företag som har sökt stöd för medarbetare som varit anställda under jämförelsemånaden men fått lön månaden efter, trots att Förvaltningsrätten tidigt avslag sådan hantering från Tillväxtverket.

Då det är hög personalomsättning i besöksnäringen är det många medarbetare som inte omfattas av stödet i den andra stödperioden. Medarbetare som anställts eller ersättningsrekryterats efter jämförelsemånaden kan företag inte få stöd för trots att de har anställts utan kännedom om andra och tredje vågen eller de kraftiga restriktioner som infördes hösten 2020.

Mycket har ändrats från det att korttidsstödet trädde ikraft i mars 2020 både vad gäller personalomsättning som kollektivavtalad skyldighet att genomföra lönerevision. Dock ligger bedömningen av vilka som företaget har möjlighet att söka stöd för samt stödnivå kvar på den jämförelsemånad som gällde för den första perioden, över ett år bakåt i tiden.

Tillämpningssvårigheterna har drabbat besöksnäringens företag i mycket stor utsträckning, vilket gjort att handläggningstiderna blivit oacceptabelt långa. Företag får ingen återkoppling på vad som händer med deras ärende, de får otydlig information om övervägande av avslag, kan få avslag för hela det sökta stödet för administrativa misstag vid en enstaka avstämning och så vidare. Försenad avstämning tycks generera avslag per automatik men trots detta har det tagit flera månader innan företag får besked om ett sådant avslag. Överklaganden till Förvaltningsrätten hanteras också mycket långsamt av Tillväxtverket liksom även hanteringen av ärenden som återförvisats av Förvaltningsrätten.

Sammantaget innebär detta att det krisstöd som korttidsstödet är tänkt att vara inte kommer företagen till del under just krisen eller inte alls.

Visita hemställer om följande:

- **Kravet att bolaget endast kan erhålla stöd för individer som varit anställda under jämförelsemånaden slopas.**
- **Avslagsbeslut ska inte meddelas för arbetstagare som varit anställda under jämförelsemånaden, där antingen lön utbetalats månaden efter eller där arbetstagaren varit frånvarande under jämförelsemånaden på grund av studieledighet och annan tjänstledighet**
- **Löneökningar som skett efter jämförelsemånaden behöver kunna omfattas av stödet under period två**
- **Att rättelse görs när Tillväxtverket får avslag från Förvaltningsrätten på ärenden där Tillväxtverket gjort liknande bedömningar.**
- **Att proportionalitetsprincipen tillämpas och att företag inte erhåller avslag för hela stödet på grund av ett administrativt misstag.**
- **Förbudet mot värdeöverföringar behöver återgå till att endast omfatta det bolag som uppbär stöd, likt det regelverk som gällde under 2020. Förändringen behöver gälla retroaktivt.**
- **Handläggningstiderna, det vill säga tid från ansökan till besked och utbetalning, behöver minskas drastiskt. Det gäller även vid kompletteringar, överklaganden och slutgiltiga beslut.**
- **Tillväxtverket måste få instruktion om grundinställningen ”hellre fria än fälla”. Det viktigaste måste vara att rädda jobb och företag och stöden måste nå ut till företagen.**

Vidare är det viktigt att Tillväxtverket som huvudregel gör en helhetsbedömning och särskilt beaktar det övergripande syftet med stödet vid i samband med bedömningar. Systemet behöver tillämpas efter de förutsättningar som gäller för besöksnäringen och Tillväxtverket behöver ha en dialog med branschen för att reda ut hur oklarheter.